

РЕПУБЛИКА БЪГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

ИЗХ. № 36/3.02.2015.

**ДО
Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ КЪМ
43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

На Ваш изх. № КП-553-03-3/14.01.2015 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

Приложено, изпращам Ви становище на наказателната колегия на
Върховния касационен съд, относно проект № 402-01-11 за Закон за
изменение и допълнение на Наказателния кодекс, внесен от Министерски
съвет на 09.12.2014 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ: съгласно текста

**И.Ф. ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН**

ТАНЯ РАЙКОВСКА

СТАНОВИЩЕ

**на Наказателна колегия на Върховния касационен съд
относно проект № 402-01-11 за Закон за изменение и допълнение на
Наказателния кодекс, внесен от Министерски съвет на 09.12.2014 г.**

Мотивите на законопроекта еднопосочно обясняват предлаганите промени в Наказателния кодекс / НК / със задълженията на Република България като страна-членка на Европейския съюз и страна по международни договори.

През последните години тези обвързаности са в основата на многобройни законодателни инициативи в наказателното правораздаване, резултатите от които зависят в най-голяма степен от успешното вграждане на нови задължителни норми и институти в сложната материя на националната правна система.

От експертна позиция подкрепяме този подход поради неговия потенциал за развитие на наказателноправната кодификация, както и поради липсата на друга практическа алтернатива за системно и последователно хармонизиране на националното законодателство със стандартите на общностното право.

Законопроектът има широк тематичен обхват и включва разпоредби от Общата и Особената част на НК.

Основен дял от предлаганите изменения и допълнения въвежда изискванията на Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета / Директивата /.

От мотивите към проект № 302-01-54 от 19.12.2013 г., 42 НС/ става ясно, че още през февруари 2013 г. към Министъра на правосъдието е

създадена работна група със задача да извърши преценка на съответствието на българското законодателство с разпоредбите на Директивата и да изготви конкретни предложения за законодателни изменения във връзка с това. В екипа били включени представители на съда, прокуратурата, Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за закрила на детето, Националната комисия за борба с трафика на хора и на академичните среди. Групата изпълнила задачата с изработване на таблица за съответствие с българското законодателство и изготвила проект за ЗИД на НК, съвпадащ с разглеждания. Съдържанието на предлаганите с него допълнения и изменения отразява този сравнителен подход за нормотворчество. Той презюмира комплексност и редакционна прецизност на търсеното с проекта транспониране, постигането на които е задължение и отговорност на вносителя на законопроекта .

С безспорна необходимост са и предложените изменения и допълнения, продиктувани от препоръката на Комитета на експертите за оценка на мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма към Съвета на Европа, от Допълнителния протокол към Наказателната конвенция на Съвета на Европа относно корупцията, както и от разпоредбата на чл.34 от ДФЕС .

Поради тези съображения излагаме следните най- общи бележки:

С § 1 от законопроекта се предлага изменение и допълнение на чл.16а от НК чрез създаване на нова алинея 2. Според нея „не е виновно извършено деянието, което е осъществено от непълнолетно лице, пострадало от престъпление по чл. 155, чл. 156, чл. 158а и чл. 188, ал.2 от НК или от непълнолетно лице, използвано за създаване на порнографски материал, когато е било принудено да го осъществи в пряка връзка с това му качество”. Въвежда се ново изключващо вината обстоятелство в унисон със същото разрешение, вече закрепено в чл.16а от сега действащия НК. Нормите откликват на необходимостта, произтичаща от

чл.14 от Директивата / както и от чл.8 от Директива 2011/36/ЕС за борба с трафика на хора/ да се гарантира, че компетентните органи разполагат с правомощия да освобождават от наказателна отговорност или да не налагат наказания на деца жертви на сексуално насилие и сексуална експлоатация / съответно жертви на трафик на хора/. Вносителят на законопроекта подчертава , че така създаденото изключващо вината обстоятелство няма да доведе до отпадане на наказателната отговорност за извършеното деяние, което ще се третира като извършено чрез посредствено извършителство от лицето, въздействало с принуда върху пострадалия непълнолетен. Все още няма устойчива практика по чл.16а от НК , която да подкрепи или оспори приложимостта на така създадената конструкция, поради което засега тя може да се определи като предизвикателство към правоприлагащите органи доколкото се отличава от традиционните случаи на използване на невменяемо или малолетно лице в извършването на престъпление.

С обвързваща препратка към чл.2, б."в" от Директивата се предлага изменение и допълнение на чл. 93, т. 28 от НК относно легалната дефиниция на *порнографски материал*. В нея отпада изразът *открито сексуално поведение* и се усъвършенства тежката конструкция на нормата , която съдържа и обяснение на съдържанието на откритото сексуално поведение По този начин се ограничава възможността за широко тълкуване на разпоредбата и нарушаване на дължимата съразмерност между ограничаване на свободата на изразяване и защитата на обществения морал, макар да се запазва съществуващото неудобство съдържанието на *порнографския материал* да се изяснява с терминологичен инструментариум на други научни сфери.

Израз на досадна неточност, очевидно поради промени след внасяне на законопроекта, е номерацията на следващите допълнения на чл.93 от НК , които би трябвало да започнат от т.30, тъй като вече

съществува т.29 и тя не е преномерирана. Удовлетворително е, че се предвижда обяснение на дефиницията *порнографско представление* съобразно чл.2 б."д" от Директивата. Позволяваме си препоръка към редакцията на този текст, като вместо термина *дете*, /вж. за сравнение употребата му в чл.190 от НК, насочваща към родствени връзки , а не към възраст/ се приложи лексиката на останалите транспонирани разпоредби , в които той не е използван.

Намираме за израз на признание за приносното значение за развитието на правото на тълкувателната дейност на Върховния касационен съд формулирането в т.30 и т.31 от чл.93 от НК на понятията „големи размери” и „особено големи размери” съобразно Тълкувателно решение № 1/98 г.на ОСНК на ВКС.

Останалите текстове в законопроекта са изготвени съобразно подробно изложените в мотивите цели и международни ангажименти и не предполагат затруднение за съдебната практика , ако бъдат приети във вида, предложен от вносителя.